

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO**

w Szkole Podstawowej nr 3

im. Henryka Brodatego w Złotoryi

PODSTAWA PRAWNA

- Art. 1 pkt. 19, art. 98 ust. 1 pkt. 16, art. 109 ust.1 pkt. 7 i ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591)
- § 34 Statutu Szkoły

ZAŁOŻENIA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

WSTĘP

W ostatnich czasach zjawisko wykonywania jednego zawodu w przebiegu całej kariery zawodowej uległo zmianie. Do prawidłowego funkcjonowania na rynku pracy coraz częściej potrzebny jest zestaw kwalifikacji z różnych obszarów zawodowych, a co za tym idzie ciągła edukacja, która powinna polegać na ustawicznym odnawianiu, poszerzaniu i pogłębianiu kompetencji, nie tylko zawodowych, ale i ogólnych. Aby zoptymalizować proces nauki, szkolenia, czyli zdobywania nowych kwalifikacji zawodowych, w celu jak najszerszego wykorzystania zdobytej wiedzy w życiu zawodowym, należy wnikliwie obserwować i analizować dynamicznie zmieniający się rynek pracy. Pomocnym narzędziem może być monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych, przez który należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: wewnątrzszkolnego doradztwa zawodowego, szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Natomiast mówiąc o zawodzie nadwyżkowym, mamy na myśli taki zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawód zrównoważony, to taki, w którym występuje równowaga pomiędzy zapotrzebowaniem na pracę, a poszukującymi pracy w danym zawodzie.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej nr 3 im. Henryka Brodatego w Złotorzy określa ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru takiego zawodu i kierunku dalszego kształcenia, na który jest zapotrzebowanie na rynku pracy i jednocześnie zgodnego z możliwościami jednostki. Doradztwo zawodowe jest nieodłączną częścią procesu wychowania i służy prawidłowemu

rozpoznaniu przez ucznia swojego potencjału edukacyjno-zawodowego. Wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia. Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu. Na wybór zawodu wpływają głównie wyznawane wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz działanie środowiska. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego określa cele, zadania oraz formy i metody pracy zawodoznawczej z uczniami dostosowane do ich okresu rozwojowego. Obejmuje swoimi działaniami zarówno uczniów jak i ich rodziców. Działania całej rady pedagogicznej w ramach WSDZ są zaplanowane i realizowane wg harmonogramu pracy szkoły na dany rok szkolny i koordynowane przez szkolnego doradcę zawodowego lub osobę pełniącą funkcję koordynatora doradztwa zawodowego w szkole.

PODSTAWOWA TERMINOLOGIA

PORADNICTWO ZAWODOWE – Długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.

ORIENTACJA ZAWODOWA – Działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły.

DORADZTWO ZAWODOWE – Świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji.

DORADCA ZAWODOWY – Osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej.

INFORMACJA ZAWODOWA – Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji.

INFORMACJA EDUKACYJNA – Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem.

ZAWÓD – Wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie.

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA – Ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia.

FUNKCJONOWANIE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 3 IM. HENRYKA BRODATEGO W ZŁOTORYI

I. Osoby odpowiedzialne za realizację WSDZ

- Dyrektor szkoły
- Koordynator doradztwa zawodowego

II. Osoby współpracujące w realizacji WSDZ

- Pedagog szkolny
- Wychowawcy klas
- Wychowawcy świetlicy szkolnej
- Bibliotekarz szkolny
- Nauczyciele poszczególnych przedmiotów
- Rodzice

III. Cele Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

- 1) przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej,
- 2) przygotowanie ucznia do roli pracownika,
- 3) przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych,
- 4) pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu w ramach lekcji przedmiotowych,
- 5) wspieranie działań Szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy ucznia.

IV. Zadania szkolnego koordynatora doradztwa zawodowego

- 1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- 2) gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia,
- 3) wskazywanie osobom zainteresowanym (młodzieży, rodzicom, nauczycielom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim na temat:
 - a) rynku pracy,
 - b) trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia,
 - c) wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów w różnych obszarach,
 - d) świata pracy,
 - e) instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu codziennym i zawodowym,
 - f) alternatywnych możliwości kształcenia dla młodzieży z problemami,
 - g) programów edukacyjnych Unii Europejskiej.
- 4) Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom.
- 5) Prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, wspierających uczniów w świadomym planowaniu kariery i podjęciu roli zawodowej poprzez przygotowanie ich do aktywnego poszukiwania pracy, prezentowania się na rynku pracy oraz wyposażenie ich w wiedzę na temat reguł i trendów rządzących rynkiem pracy.
- 6) Współpraca z Radą Pedagogiczną w zakresie:
 - a) tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa, zgodnie ze Statutem Szkoły,
 - b) realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej.
- 7) Prowadzenie odpowiedniej dokumentacji udzielanych porad i osób korzystających z usług doradcy zawodowego, sporządzanie sprawozdań z prowadzonej działalności.
- 8) Współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa: kuratorium oświaty, centra informacji i planowania kariery zawodowej, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, przedstawiciele organizacji zrzeszających pracodawców itp.
- 9) Ewaluacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa, aby działania szkoły były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów.

V. Zadania osób współpracujących w realizacji WSDZ

- a) pedagog szkolny – wdrażanie uczniów do pogłębiania wiedzy i umiejętności z zakresu kompetencji społecznych, autoprezentacji, metod radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- b) wychowawcy klas, wychowawcy świetlicy szkolnej – pogłębianie kompetencji interpersonalnych uczniów, prowadzenie ćwiczeń integrujących grupę, organizacja spotkań z przedstawicielami różnych zawodów z udziałem rodziców, uczestnictwo w wycieczkach zawodoznawczych, pełnienie funkcji wspierająco informacyjnej dla rodziców
- c) bibliotekarz szkolny – gromadzenie i udostępnianie literatury zawodoznawczej, popularyzacja informatorów edukacyjnych, gromadzenie czasopism i innych źródeł informacji edukacyjno – zawodowych
- d) nauczyciele poszczególnych przedmiotów – wykorzystywanie i dostosowywanie treści nauczanego przedmiotu do edukacji prozawodowej.
- e) rodzice – pomoc swoim dzieciom w podjęciu decyzji edukacyjno – zawodowej, współpraca ze szkołą i poradnią psychologiczno – pedagogiczną w celu rozpoznania umiejętności, preferowanych wartości, zdolności i zainteresowań oraz mocnych i słabych stron swoich dzieci, uczestnictwo w spotkaniach organizowanych w szkole w celu zapoznania się z problematyką wyboru zawodu i możliwościami dalszego kształcenia.

VI. Formy, metody i techniki realizacji zadań

- a) Poradnictwo indywidualne – rozmowy i wywiad doradczy, diagnoza predyspozycji zawodowych, wsparcie w podnoszeniu samooceny i radzeniu sobie w sytuacjach utrudniających optymalny rozwój
- b) Grupowe formy poradnictwa zawodowego :
 - lekcje doradztwa zawodowego
 - lekcje wychowawcze
 - warsztaty
 - lekcje przedmiotowe
- c) Inne formy pracy w ramach orientacji zawodowej:
 - organizacja wycieczek zawodoznawczych
 - udział w targach edukacyjnych
 - angażowanie rodziców do dzielenia się doświadczeniami związanymi z wykonywanym zawodem
 - spotkania informacyjne z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych
 - udział w konkursach promujących świat zawodów
 - spotkania informacyjno – diagnostyczne z osobami i instytucjami wspierającymi szkołę w działaniach doradczych

- prezentowanie informacji dotyczących poradnictwa zawodowego w formie gabloty i na stronie internetowej szkoły

VII. Ogólne treści programowe realizowane w poszczególnych pionach klas

- klasy 1 – 3: orientacja zawodowa obejmuje kształtowanie właściwej postawy dziecka wobec pracy ludzkiej, zapoznanie z różnorodnymi zawodami, szczególnie z zawodami z najbliższego otoczenia dziecka
- klasy 4 – 6: orientacja zawodowa polega na wstępnej analizie znaczenia pracy w życiu człowieka i w życiu społeczeństwa. Podczas lekcji przedmiotowych dzieci wstępnie poznają i oceniają różne cechy, własne możliwości i preferencje niezbędne do wyboru ścieżki zawodowej.
- klasy 7 – 8 : zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane na podstawie programu nauczania w którym zawarte są informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy, a także predyspozycjami zawodowymi.

Załącznik 1. Tematyka zajęć doradztwa zawodowego w kl. 7 – 8

Klasa VII	Klasa VIII
Mocne i słabe strony	System edukacji w Polsce
Zdolności i umiejętności	Cele edukacyjne i zawodowe
Zainteresowania	Współczesny rynek pracy
Predyspozycje zawodowe	Ja na obecnym rynku pracy
Osobowość zawodowa	Praca jako wartość
Przygotowanie do zmian w życiu człowieka w kontekście planowania kariery	Zawody przyszłości
Motywacja	Dokumenty aplikacyjne
Praca w zespole	Autoprezentacja
Świat zawodów	Co warto wiedzieć o szkołach zawodowych
Kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy	Alternatywne drogi dojścia do zawodu

- Klasy gimnazjalne: doradztwo zawodowe ukierunkowane na zdobywaniu umiejętności wyszukiwania informacji o zawodach i systemie kształcenia w Polsce, poznanie swoich mocnych stron – odkrywanie zdolności i umiejętności oraz zainteresowania, rozwijanie umiejętności autoprezentacji, poradnictwo w zakresie planowania dalszej ścieżki kariery zawodowej, pomoc w świadomym wyborze szkoły adekwatnej do osiągnięć szkolnych i stanu zdrowia.

VIII. Oczekiwane efekty działań w zakresie doradztwa zawodowego

Uczniowie	<p>Uczeń po realizacji WSDZ potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none">• dokonać adekwatnej samooceny;• rozpoznać swoje mocne i słabe strony;• wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności;• racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno – zawodową;• dostosować się do zmian;• analizować źródła informacji edukacyjno – zawodowej;• potrafi wybrać szkołę ponadpodstawową, zgodną z jego zainteresowaniami;• współpracować w zespole;• sporządzać CV i list motywacyjny;• skutecznie się zaprezentować;• zachować się asertywnie;• dopasować kompetencje do zawodu;• sprawnie się komunikować;• przewidzieć skutki działań.
Rodzice	<p>Rodzice po realizacji WSDZ:</p> <ul style="list-style-type: none">• znają mocne i słabe strony swojego dziecka, jego zainteresowania;• konsekwencje niewłaściwych wyborów;• pomagają mądrze planować przyszłość edukacyjno-zawodową swojego dziecka;• znają ofertę szkół;• wiedzą gdzie szukać informacji na temat szkół, zawodów i wymagań wobec uczniów.
Nauczyciele	<p>Nauczyciel po realizacji WSDZ:</p> <ul style="list-style-type: none">• zna zdolności i predyspozycje swoich uczniów (uzdolnienia, ograniczenia zdrowotne);• zna zainteresowania uczniów i ich hobby;• zna bazę danych o szkołach, zasadach rekrutacji i preorientacji zawodowej.

IX. Ewaluacja

Ewaluacja służy ocenie skuteczności funkcjonowania WSDZ, odnosi się do wszystkich działań realizowanych przez osoby odpowiedzialne i współuczestniczące. Odbywać się będzie w formie ankiet przeprowadzanych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli. Wnioski z ewaluacji będą podstawą modyfikacji działań szkoły w tym zakresie.

